

RAYMOND
CARVER

RAYMOND

CARVER

ZAČÁTEČNÍCI

Stál jsem u okna a čekal.
Bylo mi jasné, že musím
ještě chvíli vydržet v klidu
a dívat se ven -
dokud je ještě vůbec něco vidět.

VOLVOX GLOBATOR

Raymond Carver

ZAČÁTEČNÍCI

VOLVOX GLOBATOR

Raymond Carver

Beginners

Původní verze knihy

O čem mluvíme, když mluvíme o lásce

k vydání připravili William L. Stull a Maureen P. Carrollová

Přeložil Jiří Hrubý

Copyright © Tess Gallagher 2009

All rights reserved

Translation © Jiří Hrubý, 2012

ISBN 978-80-7207-866-0

ISBN 978-80-7511-277-4 (epub)

ISBN 978-80-7511-278-1 (pdf)

PŘEDMLUVA EDITORŮ

– *jenže to vůbec není všechno.*

R. Carver: „*Tloušťák*“

Sbírka *Začátečníci* je původní verzí sedmnácti povídek Raymonda Carvera, které v dubnu 1981 vyšly – v redakčně upravené podobě – v nakladatelství Alfred A. Knopf jako kniha *O čem mluvíme, když mluvíme o lásce*.

Zdrojem knihy, kterou teď čtenářům předkládáme, jejím výchozím textem, je rukopis odevzdaný na jaře 1980 Carverem Gordonu Lishovi, tehdejšímu redaktorovi v nakladatelství Knopf. Rukopis, který Lish při pečlivém dvoufázovém redigování zkrátil o více než padesát procent, je uložen v Lilly Library na Indiana University. Carverovy původní povídky byly získány přepsáním ze strojopisu, ve kterém Lish škrtal a do něhož ručně vpisoval změny.

Kvůli snazšímu porovnávání, a též proto, že Carver ke svému strojopisu nepřiložil Obsah, jsou povídky v knize *Začátečníci* uvedeny v témže pořadí jako v knize *O čem mluvíme, když mluvíme o lásce*. V obou případech dala knize název povídka předposlední, i když se obě verze výrazně liší. V Carverově strojopise se jmenuje „Začátečníci“ („mám dojem, že v lásce jsme vyložený začátečníci“). Lish povídku „Začátečníci“ zkrátil na polovinu a jako název použil větu z jiné pasáže Carverova textu; povídku i celou knihu tudíž nazval „*O čem mluvíme, když mluvíme o lásce*“.

Tři měsíce před tím, než Carver v květnu 1980 přivezl rukopis do New Yorku, napsal Lishovi, že hotové povídky rozdělil do tří skupin. Povídky z první skupiny už vyšly v nízkonákladových sbornících či knižně v malých nakladatelstvích. Povídky z druhé skupiny už vyšly nebo brzy vyjít měly časopisecky. A konečně třetí, výrazně nejmenší skupina sestávala z nových povídek, které dosud

existovaly jen ve strojopise. Tyto tři skupiny povídek tvoří knihu *Začátečníci*.

Když Carver rukopis chystal pro Lishovu redakční úpravu, provedl nevýznamné změny v těch povídkách, které již vyšly časopisecky či v malých nakladatelstvích. Tyto autorské zásahy – včetně oprav provedených rukou – jsou v knize *Začátečníci* zachovány. Opraveny byly jen zjevné vynechávky, překlepy a nesprávná interpunkce. V poznámkách je uvedena stručná publikační historie každé jednotlivé povídky.

Zrestaurování této knihy trvalo řadu let. S vděčností oceňujeme pomoc ze strany zaměstnanců Lilly Library na Indiana University, kteří nám umožnili přístup k listinám Gordona Lishe a archivu Noela Younga z nakladatelství Capra Press. Velmi děkujeme i zaměstnancům knihovny Ohio State University, zejména Geoffreymu D. Smithovi, vedoucímu oddělení Vzácných knih a rukopisů, který dohlížel na založení archivu Raymonda Carvera ve Sbírce amerického písemnictví Williama Charvata. Za svolení s vydáním Carverových textů jsme vděční básnířce, esejistce a povídkářce Tess Gallagherové.

Knihu *O čem mluvíme, když mluvíme o lásce* věnoval v roce 1981 Raymond Carver Tess Gallagherové a zároveň jí slíbil, že jednou vydá nezkrácené verze svých povídek. Jeho úsilí v tomto směru v roce 1988 ukončila smrt (bylo mu padesát let). Od toho roku jsme na zrestaurování sbírky *Začátečníci* pracovali, přičemž nás paní Gallagherová velmi povzbuzovala. Výsledek našeho úsilí věnujeme právě jí.

WILLIAM L. STULL
MAUREEN P. CARROLLOVÁ

University of Hartford
West Hartford, Connecticut
18. května 2009

PROČ SI NEZATANČÍTE?

Nalil si v kuchyni další sklenku a podíval se na ložnici vyloženou na zahradě před domem. Matrace byla bez prostěradla a pruhované povlečení leželo vedle dvou polštářů na komodě. Jinak všechno vypadalo skoro jako předtím v ložnici – noční stolek a lampička na jeho straně postele, noční stolek a lampička na její straně. *Jeho* strana, *její* strana. Přemýšlel o tom, když upíjel whisky. Komoda stála asi metr od nohou postele. Toho rána vysypal zásuvky do kartonových krabic a krabice naskládal v obýváku. Vedle komody ležel přenosný infrazářič. U nohou postele bylo ratanové křesílko s ozdobným polštářem. Naleštěná sada hliníkového nádobí zabírala část příjezdové cesty. Příliš velký ubrus ze žlutého mušelínu – dárek – zakrýval stůl a ještě visel po stranách. Na stole stál květináč s kapradinou hned vedle krabice stříbrných příborů, dalšího dárku. Velká hudební skříň s televizorem spočívala na nízkém stolku a o kus dál byla pohovka, křeslo a stojací lampa. Natáhl ven prodlužovačku a všechno propojil, věci fungovaly. Psací stůl odsunul až k vratům do garáže. Bylo na něm pár kousků nádobí, nástěnné hodiny a dvě zarámované grafiky. Na příjezdové cestě ležela i krabice s šálky, skleničkami a talíři – každý kousek zabalený do novin. Ten den ráno vyprázdnil kredence a kromě tří krabic v obýváku byly teď všechny věci venku z domu. Občas zpomalilo projíždějící auto a lidé otáčeli hlavy. Ale nikdo nezastavil. Napadlo ho, že by také nezastavil.

„Hele, tady určitě někdo prodává věci, co už nepotřebuje...“ řekla dívka chlapci.

Zařizovali si spolu malý byt.

„Uvidíme, co chtějí za postel,“ řekla.

„A kolik asi za televizi,“ dodal chlapec.

Vjel na příjezdovou cestu a zastavil před kuchyňským stolem.

Vystoupili z vozu a začali si prohlížet jednotlivé věci. Dívka se

dotkla mušelínového ubrusu. Mladík zapnul kuchyňský robot a nastavil knoflík na MASO. Dívka vzala do rukou ohřívací mísu. Chlapec zapnul televizor a ladil ho. Posadil se na pohovku a díval se na obrazovku. Zapálil si cigaretu, rozhlédl se kolem a odhodil zápalku do trávy. Dívka si sedla na postel. Shodila boty a pohodlně se natáhla. Na obloze viděla večernici.

„Pojď sem, Jacku. Pojď zkusit postel a přines jeden ten polštář,“ řekla.

„Jaké to je?“ zeptal se.

„Vyzkoušej to sám.“

Rozhlédl se kolem. V domě byla tma.

„Mám takový divný pocit,“ řekl. „Radši se podívám, jestli je někdo doma.“

Dívka na posteli nadskočila.

„Nejdřív to pojď vyzkoušet.“

Lehl si na postel a dal si polštář pod hlavu.

„Tak jaký to je?“ zeptala se dívka.

„Je bytelná,“ odpověděl.

Otočila se na bok a dala mu paži kolem krku.

„Dej mi pusu,“ řekla.

„Musíme vstát,“ namítl chlapec.

„Napřed mi dej pusu. Miláčku...“

Zavřela oči. Objímala ho. Musel jí uvolnit prsty.

„Podívám se, jestli je někdo doma,“ řekl, ale jen se posadil a zůstal tak.

Televize pořád ještě hrála. Po celé ulici se v domech rozsvěcovala světla. Seděl na kraji postele.

„To by byla legrace, kdyby...“ řekla dívka, usmála se, ale větu nedokončila.

Chlapec se zasmál. Rozsvítil lampičku na čtení.

Dívka se ohnala po komárovi.

Chlapec vstal a zastrčil si košili.

„Podívám se, jestli je někdo doma,“ řekl. „Myslím, že nikdo. Ale kdyby přece, tak zjistím, co se to tu děje.“

„Ať si řeknou cokoliv, nabídní jim o deset dolarů míň,“ řekla. „Zřejmě to jsou pěkný zoufalci.“

Seděla na posteli a dívala se na televizi.

„Nedalo by se to dát víc nahlas?“ zasmála se.

„Ta televize je parádní,“ řekl mladík.

„Zeptej se, kolik za ni budou chtít.“

Max přicházel po chodníku s papírovým sáčkem z obchodu. Nesl si sendviče, pivo a whisky. Pil celé odpoledne a od jisté chvíle měl pocit, že teď už s každým douškem jen střízliví. Bylo to ale přerušované. Zastavil se v baru vedle samoobsluhy, poslechl si písničku z jukeboxu a najednou se setmělo. Na věci na zahradě úplně zapomněl.

Spatřil auto na příjezdové cestě a dívku na posteli. Televize byla puštěná. Pak uviděl chlapce na verandě. Šel přes zahradu.

„Nazdar,“ řekl dívka. „Postel už jste našla. Prima.“

„Dobrá večer,“ pozdravila dívka a vstala. „Právě jsem ji zkoušela.“ Poplácala matraci. „Je to skvělá postel.“

„Je to dobrá postel,“ přisvědčil Max. „A co byste ještě ráda slyšela?“

Bylo mu jasné, že by měl ještě něco říct. Položil sáček a vyndal pivo a whisky.

„Mysleli jsme, že tu nikdo není,“ vysvětloval mladík. „Máme zájem o postel a možná o televizi. A pak taky možná o psací stůl. Kolik chcete za tu postel?“

„Myslel jsem za postel tak padesát dolarů,“ řekl Max.

„Bude vám stačit čtyřicet?“ zeptala se dívka.

„Vezmu i čtyřicet,“ odpověděl Max.

Vzal z krabice skleničku a vybalil ji z novin. Otevřel uzávěr na whisky.

„A co ta televize?“ zeptal se chlapec.

„Pěťadvacet.“

„Stačí vám dvacet?“ řekla dívka.

„Dvacet stačí, beru i dvacet,“ odpověděl Max.

Dívka se podívala na mladíka.

„Tak co, mládeži, nenapijete se?“ řekl Max. „Sklenky jsou v tamté krabici. Já si teď sednu. Tady na gauč.“

Posadil se na pohovku, opřel se a hleděl na ně.

Chlapec našel dvě sklenky a nalil whisky.

„Kolik si dáš?“ zeptal se dívky. Bylo jim teprve dvacet, věkem byli jen asi měsíc od sebe.

„Stačí,“ řekla. „Dala bych si do toho vodu.“

Vytáhla židli a posadila se ke kuchyňskému stolu.

„Támhle je kohoutek,“ ukázal Max. „Natočte si vodu z tamtoho kohoutku.“

Mladík whisky naředit, svou i její. Odkašlal si a také se posadil ke kuchyňskému stolu. Usmál se. Ptáci nad nimi pronásledovali létající hmyz.

Max upřeně hleděl na televizi. Dopil sklenku. Nalil si novou. Natáhl se, aby rozsvítil stojací lampu. V ten okamžik mu z prstů vypadla cigareta a zapadla mezi polštáře. Dívka vstala, aby mu ji pomohla hledat.

„Tak co ještě chceš?“ zeptal se chlapec dívky.

Vytáhl šekovou knížku. Nalil whisky sobě i dívce.

„Ještě ten psací stůl,“ řekla. „Kolik chcete za ten stůl?“

Max nad tou nesmyslnou otázkou mávl rukou.

„Řekněte si.“

Podíval se na ně, jak sedí u stolu. Ve světle lampy se v jejich tvářích zračilo cosi zvláštního. Chvilí vypadali jako spiklenci, a pak najednou něžně – jinak se to říct nedá. Mladík se dotkl dívčiny ruky.

„Vypnu tu televizi a pustím nějakou desku,“ sdělil jim Max. „Ten gramofon půjde taky pryč. Za babku. Řekněte si cenu.“

Nalil si ještě whisky a otevřel pivo.

„Všechno půjde pryč.“

Dívka nastavila svou sklenku a muž jí ještě nalil whisky.

„Díky,“ řekla.

„Stoupá ti to do hlavy,“ řekl mladík. „Mně to taky stoupá do hlavy.“

Dopil, chvíli čekal a zase si nalil. Zrovna vypisoval šek, když Max našel desky.

„Vyberte si něco, co máte ráda,“ obrátil se Max k dívce a držel jí desky před očima.

Mladík dál vypisoval šek.

„Tuhle,“ ukazovala dívka. Jména na obalech neznala, ale vůbec to nevadilo. Bylo to takové dobrodružství. Vstala od stolu a opět si sedla. Nechtělo se jí nehnutě sedět.

„Zbytek vám doplatím hotově,“ ozval se mladík a psal dál.

„Jasně,“ řekl Max. Dopil svou sklenku a pak se napil piva. Zase si sedl na pohovku a dal si nohu přes nohu.

Popíjeli. Poslouchali desku až do konce. Pak Max pustil další.

„Proč si, mládeži, nezatančíte?“ řekl Max. „Výbornej nápad. Proč si nezatančíte?“

„Radši ne,“ řekl mladík. „Chceš si, Carlo, zatancovat?“

„Klidně se do toho pusťte,“ řekl Max. „Jsme před mým domem. Můžete tancovat.“

Chlapec s dívkou se pohybovali po příjezdové cestě; tiskli se k sobě s rukama kolem ramen. Tancovali.

Když deska dohrála, tak dívka o tanec požádala Maxe. Pořád ještě byla bosa.

„Jsem opilej,“ řekl.

Dívka nesouhlasila: „Ale nejste.“

„Já teda jo,“ řekl mladík.

Max otočil desku a dívka k němu přistoupila. Začali tancovat.

Dívka se dívala přes ulici – za arkýřovým oknem tam stálo několik lidí.

„Ty lidi tam. Dívají se,“ řekla. „Nevadí to?“

„Nevadí,“ řekl Max. „Jsme před mým domem. Můžeme tu tancovat. Mysleli si, že už tady viděli všechno, ale tohle ještě neviděli.“

Za chvíli ucítil na krku její teplý dech a řekl: „Snad vám bude nová postel vyhovovat.“

„Bude,“ řekla.

„Myslím vám oběma,“ řekl Max.

„Jacku!“ křikla dívka. „Nespi!“

Jack si opíral bradu a ospale je pozoroval.

„Jacku,“ řekla ještě jednou.

Zavřela a zase otevřela oči. Položila obličej Maxovi na rameno. Přivinula se k němu těsněji.

„Jacku,“ zavrňela.

Podívala se na postel a nechápala, proč stojí na zahradě před domem. Přes Maxovo rameno se dívala na oblohu. Tiskla se k Maxovi. Naplnilo ji jakési nesnesitelné štěstí.

Později vyprávěla: „Ten chlápek byl ve středních letech. Všechny věci měl venku na zahradě. Vážně. Byli jsme nalitý a tancovali jsme. Přimo na cestě. Panebože. Nesměj se. Pouštěl nám desky. Koukni na ten gramofon. Ten chlápek nám ho dal. A všechny ty starý desky. Spali jsme s Jackem v jeho posteli. Jack byl nalitej a ráno objednal přívěs. Aby ty jeho věci odstěhoval. Jednou jsem se vzbudila. Přikrejšval nás dekou, ten člověk. Touhle. Sáhni si na ni.“

A povídala dál. Vykládala to každému. Bylo jí jasné, že to zdaleka není všechno, ale slovy to nedokázala vyjádřit. Po čase o tom mluvit přestala.

HLEDÁČEK

Ve dveřích stál bezruký muž a chtěl mi prodat fotografii mého domu. Kromě jakýchsi chrómových háků místo rukou to byl úplně normální, asi padesátiletý muž.

„Jak jste přišel o ruce?“ zeptal jsem se ho, když mi vysvětlil, co chce.

„Tak to je zase jiná historka,“ řekl on. „Chcete tu fotku vašeho domu, nebo ne?“

„Pojďte dál. Zrovna jsem udělal kafe.“

Taky jsem zrovna udělal tlačenuku, ale to jsem mu neřekl.

„Možná bych si u vás zašel na záchod,“ řekl bezruký muž.

Strašně mě zajímalo, jak bude těmi háky držet hrnek kafe. Už jsem věděl, jak drží foťák. Byl to starý polaroid, velký a černý. Muž měl foťák na prsou připevněný řemeny vedoucími přes ramena dozadu. Postavil se na chodník před domem, našel si dům v hledáčku, tím svým hákem stiskl páčku a už asi za minutu z foťáku lezla fotka. Pozoroval jsem ho oknem.

„Kde jste říkal, že máte ten záchod?“

„V předsíni doprava.“

To už se celý nahrbil a vysoukal se z popruhů. Položil foťák na kanape a narovnal si sako. „Zatím se na to můžete podívat.“

Vzal jsem si od něj fotku. Byl na ní malý obdélníkový trávník, nájezd k domu, přístřešek pro auto, schody k domu, arkýřové okno, kuchyňské okno. Proč bych měl chtít fotku něčeho tak katastrofálního? Podíval jsem se pozorněji a všiml si obrysů své hlavy, mé vlastní hlavy, v kuchyňském okně a kousek za výlevkou. Chvilí jsem si tu fotku prohlížel a pak jsem slyšel spláchnutí. Muž přicházel z předsíně. Kalhoty už měl zapnuté, usmíval se. Jedním hákem si držel pásek, druhým si zastrkával košili.

„Tak co tomu říkáte?“ zeptal se. „Líbí se vám to? Podle mě se fotka docela povedla, já se v řemesle vyznám. Víím, co dělám. Taky je jasný, že focení domu není až tak těžký. Teda pokud není ošklivo, ale za špatnýho počasí já pracuju jediñe uvnitř. Zvláštñí úkoly, chápete.“ Sáh si do rozkroku.

„Tady máte kafe,“ řekl jsem.

„Vy tu žijete sám, co?“ Podíval se do obýváku a potřásl hlavou. „To není nic lehkýho.“ Posadil se vedle foťáku, s heknutím se opřel a zavřel oči.

„Vypijte si to kafe,“ řekl jsem mu. Seděl jsem na židli naproti němu. Minulý týden sem přišli tři kluci v kšiltovkách. A jeden povídá: „Můžeme vám, pane, na chodník napsat adresu? Nechávej si to dělat všichni v ulici. Jen za dolar.“ Dva kluci čekali na chodníku, jeden měl u nohou plechovku s bílou barvou, druhý třímal štětec. Všichni tři měli vyhrnuté rukávy.

„Před časem tu byli tři kluci a chtěli mi na chodník napsat adresu. Taky chtěli dolar. S tím vy nemáte nic společného, že ne?“ Bylo to silně nepravděpodobné, ale já stejně čekal na odpověď.

Muž se významně naklonil dopředu, šálek měl vybalancovaný mezi háky. Opatrně ho položil na stolec. Podíval se na mě. „Bláznivá představa. Já pracuju sám. Vždycky to tak bylo a vždycky taky bude. Co jste tím myslel?“

„Chtěl jsem jen vědět, jestli nejste nějak domluvený,“ řekl jsem. Bolela mě hlava. Víím, že po kafi to může být ještě horší, ale někdy pomůže tlačěnka. Vzal jsem tu fotografii. „Byl jsem zrovna v kuchyni,“ řekl jsem.

„To víím. Viděl jsem vás z ulice.“

„Jak často se to stává? Že někoho vyfotíte zároveň s domem? Obvykle bývám vzadu.“

„Stává se to pořád,“ řekl muž. „Prodám to pak s jistotou. Někdy mě někdo vidí, jak dům fotím, a vyjde ven a poprosí mě, aby mohl na té fotce být taky. A někdy si paní domu přeje, abych mužička zblejsknul, jak pucuje auto. Anebo mladej tlačí sekačku a paní povídá *honem to zmáčkněte* a já to teda zmáčknu. Anebo rodinka obědvá v patiu

a jestli bych nebyl tak laskavej.“ Začala mu cukat pravá noha. „Tak oni se prostě sebrali a nechali vás tady? Sbalili se a jsou pryč. To zabolí. O těch klucích nic nevím. Dnes už ne. Já děti nesnáším. Dokonce ani nemám rád své vlastní děti. Dělán sám, jak už jsem řekl. Chcete tu fotku?“

„Vezmu si ji,“ řekl jsem. Vstal jsem, že seberu hrnky. „Vy nejste odsud. Kde bydlíte?“

„Momentálně mám garsonku v centru. Celkem pohoda. Vždycky vyrazím autobusem, a když celou čtvrť pročešu, tak jedu jinam. Dalo by se vydělávat i líp, ale docela to ujde.“

„A co vaše děti?“ Stál jsem tam s hrnky a díval se, jak se namáhavě zvedá z pohovky.

„Vyrazil jsem je. Jejich mámu taky! Zbylo mi po nich tohle.“ Strčil mi ty svoje háky před obličej. Otočil se a začal se soukat do těch popruhů. „Víte, chtěl bych odpustit a zapomenout, jenže to nejde. Ještě mě to nepřestalo bolet. V tom je ta potíž. Nedokážu odpustit a zapomenout.“

Zase jsem se na ty jeho háky podíval – manipulovaly s popruhy. Líbilo se mi, co všechno s nimi dokázal.

„Díky za kafe a taky že jsem si mohl odskočit. Právě teď jste v loji. Cejtím s váma.“ Zvedl háky a zase je spustil. „Můžu vám nějak pomoci?“

„Udělejte ještě pár fotek,“ řekl jsem. „Aby tam byl dům i já.“

„To nepomůže,“ řekl. „Stejně se vám nevrátí.“

„Nechci, aby se vracela.“

Odfrkl si. Podíval se na mě. „Udělám vám cenu,“ prohlásil. „Tři fotky za dolar? Níž už jít nemůžu, protože bych nevyšel.“

Vyšli jsme ven. Muž nastavil clonu; řekl mi, kam se mám postavit, a dali jsme se do toho. Obcházeli jsme dům. Přistupovali jsme k tomu systematicky. Někdy mě bral z profilu, jindy jsem se díval přímo do objektivu. Bylo výborné, už jen jak jsem vyšel ven.

„Výborné,“ liboval si. „Senzace. Tahle dopadla moc pěkně. Takže,“ řekl, když jsme obešli celý dům a zase jsme byli před vchodem. „Je jich dvacet. Chtěli byste ještě víc?“

„Ještě tak dvě tři,“ řekl jsem. „Ještě na střeše. Vylezu nahoru a vy mě zblejsknete odsud.“

„Hergot,“ vydechl a rozhlédl se ulicí na obě strany. „Tak jo. Vylezte tam, ale opatrně.“

„Měl jste pravdu,“ řekl jsem. „Prostě se sebrali a zmizeli. Sakum-prásk všichni. Měl jste úplnou pravdu.“

A bezruký muž řekl: „Nemusel jste ani otevřít pusu. Bylo mi to jasné, hned jak jste mi otevřel.“ Zašermoval ke mně těmi svými háky. „Připadáte si, jako by vám vzala půdu pod nohama! A při tom i nohy. Koukněte na tohle! Tohle vám po nich zůstane. Krucinál,“ řekl. „Chcete teda vylízt na tu střechu nebo ne? Už potřebuju jít.“

Přinesl jsem zevnitř židli a postavil ji k okraji přístřešku nad auto. Nahoru jsem stejně nedosáhl. On stál na příjezdu a pozoroval mě. Našel jsem bedýnku a postavil ji na židli. Vylezl jsem na židli a pak na bedýnku. Vytáhl jsem se na přístřešek, přešel na střechu domu a pak jsem po čtyřech dolezl po taškách až na plošinku u komína. Narovnal jsem se a rozhlédl kolem. Foukal větřík. Zamával jsem a on mi zamával oběma háky. A v tu chvíli jsem si všiml kamenů. Na síťce přes komín jako by bylo kamenné hnízdo. Určitě je tam naházely děti – chtěly se strefit do komína.

Zvedl jsem kámen. „Jste připravenej?“ zahalekal jsem.

Našel si mě v hledáčku.

„Jo,“ zavolal na mě.

Otočil jsem se a napřáhl ruku. „Ted!“ vykřikl jsem. Hodil jsem ten kámen, jak nejdál to šlo. Na jih.

„No to teda nevím,“ volal na mě. „Moc prudkej pohyb. Za chvíli uvidíme.“ A za chvíli vykřikl: „Hele, povedlo se to!“ Díval se na fotku a zdvihl ji. „Představte si to – je povedená.“

„Ještě jednou!“ vykřikl jsem a popadl další kámen. Chechtal jsem se. Měl jsem pocit, že bych se dokázal vznést. Uletět.

„Ted!“ křikl jsem.

KDE JSOU VŠICHNI?

Něco už jsem v životě zažil. Přijel jsem k matce, že tam pár nocí budu spát, ale sotva jsem vyšel po schodech, uviděl jsem ji, jak se na pohovce líbá s nějakým pánem. Bylo léto, dveře dokořán a barevná televize puštěná.

Matce je pětadesát a je sama. Je členkou klubu nezadaných. Ale i když tohle všechno vím, tak to nebylo jednoduché. Stál jsem na posledním schodu, držel jsem se zábradlí a díval se, jak ji muž stále náruživěji líbá na ústa. Zapojovala se i ona a na druhé straně pokoje hrála ta televize. Byla neděle, asi pět odpoledne. Lidi z domu byli všichni dole u bazénu. Sešel jsem zase po schodech dolů k autu.

Od toho odpoledne se toho hodně stalo a celkem vzato je teď situace lepší. Ovšem v době, kdy měla matka ty svoje náhodné známosti, já neměl práci, chlatal jsem a byl jsem dost mimo. Zcvokly se i moje děti a taky moje žena byla cvok – ta si „začala“ s nezaměstnaným leteckým inženýrem, kterého potkala na terapii v Anonymních alkoholících. To byl taky magor. Jmenoval se Ross a měl pět nebo šest dětí. Kulhal, protože ho první žena kdysi střelila do nohy. Teď žádnou ženu neměl – chtěl tu mou. Nevím, co nám v té době všem běželo hlavou. Objevila se u něj a zase zmizela druhá žena, ale do stehna ho před lety střelila žena první; způsobilá mu to kulhání a asi tak každých šest měsíců ho kvůli nezaplaceným alimentům hnala k soudu nebo i do vězení. Dnes už mu přeju jen to nejlepší, ale tehdy to bylo jinak. Nejednou jsem v té době poznamenal něco o zbraních. Říkal jsem to své ženě, řval jsem to na ni: „Já ho zabiju!“ Jenže nikdy k ničemu nedošlo. Život škobrtal dál. Já toho chlapa nikdy ani neviděl, ale párkrát jsme spolu mluvili po telefonu. Jednou jsem se manželce hrabal v kabelce a našel jsem tam pár jeho fotek. Byl to menší člověk, ale zase ne úplně malý; měl knír, na sobě pruhovanou vestu a čekal pod skluzavkou, až k němu sjede dítě. Na

druhé fotce stál u domu – mého domu? Nedalo se to poznat. Měl zkřížené ruce a byl dost vyfknutý – měl kravatu. Rossi, ty prevíte, doufám, že dnes už ti je fajn. Že i v tvým životě už se to obrátilo k lepšímu.

Když byl v base naposledy, asi měsíc před onou nedělí, dověděl jsem se od své dcery, že její matka za něho složila kauci. Mé patnáctileté dceři Kate se to nelíbilo o nic víc než mně. Ne že by v tomhle nějak stála na mé straně – nestranila v ničem ani mně, ani svojí matce a klidně by nás oba vystřelila na Měsíc. Šlo jen o to, že v domě nastaly jisté problémy s oběživem, a jestli ty peníze půjdou na Rosse, právě o tolik miň zbyde pro ni. Takže Rosse v tu chvíli nemohla ani cejtít. Navíc mi řekla, že nesnáší jeho děti, ovšem dřív mi vyprávěla, že proti Rossovi v podstatě nic nemá – když nepije, tak bývá i zábavný a zajímavý. Dokonce jí hádal osud z ruky.

Teď, když přišel o místo v leteckém průmyslu, opravoval, co se dalo. Já ale jeho barák viděl zvenčí a bylo to tam jak ve sběrně šrotu – kolem všemožné staré přístroje a zařízení, co už v životě nebudou prát, vařit či hrát. To všechno trůnilo v jeho otevřené garáži, na cestě k domu i na trávníku před ním. Taky se rád hrabal v několika vracích, co měl kolem domu. Moje žena, když byl jejich vztah v počátcích, mi sdělila, že „sbírá historické vozy“. Tak tomu říkala ona. Já ty jeho auta zahlédl, když jsem jel kolem a šmíroval jsem, co se tam děje. Byly to nabourané autáky z padesátých a šedesátých let, měly roztrhaná sedadla. Byly to prostě vraky. Měl jsem ho přečtenýho. Byli jsme stejná krevní skupina. Měli jsme toho dost společného – a nejen to, že jsme jezdili starým autem a stejné ženské se drželi jako klíště. Ať už to teda byl kutil nebo ne, stejně nedokázal ženě pořádně seštelovat auto a spravit nám rozbitou televizi, když jsme přišli o obraz. Zvuk jsme měli, obraz ne. Jestliže nás zajímaly zprávy, museli jsme se večer sesednout kolem obrazovky a poslechnout si je. Když jsem se napil, žertoval jsem před dětma o panu Šikulkovi. Dodnes netuším, jestli moje žena těm jeho řečem – o historických vozidlech a tak – věřila, nebo ne. Ale záleželo jí na něm, dokonce ho měla ráda; dnes už je to naprosto evidentní.

Seznámili se, když se Cynthia pokoušela nepít a docházela mezi odvykače třikrát i čtyřikrát týdně. Já už s tím spolkem po několik měsíců střídavě začínal a končil, ale když se Cynthia s Rossem seznámila, tak jsem tam zrovna nedocházel a vypil jsem všechno, na co jen padl můj zrak. Ale zaslechl jsem, jak Cynthia o mně někomu vykládá do telefonu, že už se do mě ty odvykací sezení otiskly, a když budu fakt stát o pomoc, tak už budu vědět, kam se obrátit. Ross do odvykacího klubu docházel taky, ale pak stejně zase začal pít. Cynthia nejspíš vycítila, že Ross má větší naději než já, a snažila se mu pomoci, a taky tam chodila, aby se sama neopila, a pak mu vždycky jela uvařit a poklidit. Jeho děti v tomhle ohledu nebyly k ničemu. Kromě Cynthie, když tam zrovna byla, nehnul v tom baráku nikdo ani prstem. Ale čím víc jeho děti na všechno kašlaly, tím je měl radši. Zvláštní. Se mnou to bylo přesně naopak. Já v té době své děti úplně nenáviděl. Seděl jsem třeba na kanapi se sklenkou vodky a grapefruitovým džusem, když vtom si to jedno z mých dětí přihasilo ze školy a prásklo dveřma. Jedno odpoledne jsem zařval a pořádně jsme se se synem do sebe pustili. Musela se do toho vložit Cynthia, protože já hrozil, že ho roztrhnu jak hada. Řval jsem, že ho zabiju: „Dal jsem ti život a klidně tě o něj zase připravím!“

Šílenství.

Moje děti – Katy a Mike – tohohle rozkladu milerády využívaly. Při výhrůžkách a tyranizování nás i sebe navzájem přímo vzkvétaly, násilí, zmatky a celý ten blázeňec jim tuze prospívaly. Ještě i teď, když o tom přemýšlím s takovým časovým odstupem, je vnitřně nemám rád. Vzpomínám si, jak jsem před mnoha lety – to jsem ještě nechlastal na plnej úvazek – v románu italského spisovatele Itala Sveva narazil na moc zajímavou pasáž. Vypravěčův otec umíral a celá uplakaná rodina se shromáždila kolem starcova lože – čekali, až vydechne naposledy. Otec najednou otevřel oči, aby se na ně na všechny naposledy podíval. Pak si očima našel vypravěče, zavrtěl se a něco se mu mihlo v očích; z posledních sil se vzepjal, naklonil se na posteli a ubalil svému synovi pořádnou facku. Pak se zřítíl na postel a umřel. Tehdy jsem si dost často představoval výjev u vlastního

smrtného lože – jak to dělám přesně tak. Akorát jsem doufal, že mi zbyde dost síly na obě děti a taky že moje poslední slova budou odpovídat tomu, na co má odvalu jenom umírající člověk.

Děti byly šílenstvím obklopené a úplně jim to vyhovovalo, o tom jsem byl přesvědčen. Vyžívaly se v tom. Těšilo je mít hlavní slovo; my v tom všem plavali a dovolovali jim, aby se v těch našich vinách pěkně hrabaly. Možná jim občas nebylo nejlíp, ale nenechaly se nijak zviklat. A ani jim dění doma nebylo nijak trapné, nevyvádělo je to z míry. Právě naopak. Aspoň si měly o čem povídat s kamarády. Na vlastní uši jsem slyšel, jak své kamarády obšťastňují těmi nejděsnějšími historkami, jak s chutí líčí hnusné detaily ze života mého i jejich matky a svíjejí se přitom smíchy. Byly sice finančně závislé na Cynthii, která pořád ještě měla učitelské místo i pravidelný měsíční plat, ale jinak prakticky celý ten týatr kočírovaly. A marná sláva – týatr to byl.

Jednou Mike zamkl a nechtěl svou matku pustit domů, když se vracela od Rosse, kde byla přes noc... Netuším, kde jsem tu noc strávil já, nejspíš u mámy. Někdy jsem tam spával. Navečeřeli jsme se a ona spustila, jaké má s náma všema starosti; pak jsme koukali na televizi a snažili se mluvit taky o něčem jiném, o normálních věcech, a ne pořád jenom o situaci v mé rodině. Máma mi ustlala na kanapi – zřejmě na tom samém kanapi, co se na něm milovala s chlapama, ale já se tam stejně vespál a ještě jsem byl rád. Cynthia jednou domů dorazila v sedm ráno, že se převleče do školy, a našla dům zamčený – Mike pozamykal všechny dveře a pozavíral okna a nechtěl ji pustit. Stála před oknem do jeho pokoje a prosila ho, aby ji pustil. Prosím, prosím. Protože když se nepřevleče a nepřijde do školy, tak o to místo přijde, a co pak? Co by s ním bylo? Co by bylo s náma se všema? „Ty už tady nebydlíš,“ prohlásil Mike. „Tak co bych tě pouštěl dovnitř?“ Přesně tohle jí řekl – stál za oknem a tvář měl zkřivenou hněvem. (Cynthia mi to pak jednou vykládala – byla opilá a já strízlivý, držel jsem ji za ruce a nechával vypovídat.) „Ty tady nebydlíš,“ řekl Mike.

„Prosím tě, Miku, moc tě prosím,“ škemrala moje žena. „Pust mě domů.“

Tak on ji nakonec pustil a ona na něj začala řvát. Mike ji jen tak mimochodem několikrát pořádně praštil přes ramena – buch, buch, buch – a pak ještě do hlavy. V podstatě ji zmlátil. Nakonec se jí podařilo převlíct, trochu se nalíčit a odkvačit do školy.

Tohle všechno se stalo celkem nedávno – jsou to asi tak tři roky. To bylo tenkrát něco.

Nechal jsem mámu na kanapi s tím chlapem a jen tak jsem jezdil kolem – domů se mi nechtělo a ten den se mi nechtělo ani vysedávat v hospodě.

Někdy jsme o tom všem se Cynthií mluvili – říkali jsme tomu „probírání situace“. Ale občas jsme si taky trochu povídali o věcech, které s naší situací nijak nesouvisely. Jednou odpoledne třeba Cynthia v obýváku řekla: „Když jsem byla v jiném stavu s Míkem, tak jsi mě nosil i na záchod – bylo mi hrozně špatně a těhotenství probíhalo blbě, takže bych tam sama ani nedošla. Tak jsi mě nosil. To už nikdy nikdo neudělá – nikdo už mě nikdy nebude mít takhle moc rád. Tohle nám zůstane, ať už se jinak děje cokoliv. Milovali jsme se, jak nikdo na světě druhýho člověka milovat nedokáže.“

Podívali jsme se jeden na druhého. Možná jsme se dotkli rukama, už se nepamatuju. Pak jsem si vzpomněl, že zrovna pod polštář, na němž jsme seděli, jsem si schoval placatici irský whisky nebo vodky, ginu či skotský, nebo možná tequily (to byly časy!), a začal jsem doufat, že se Cynthia za chvíli zvedne – půjde do kuchyně, do koupelny nebo třeba uklízet do garáže.

„Třeba bys mohla udělat kafe,“ poznamenal jsem. „Celou konvici kafe, to by bylo bezva.“

„A nedáš si něco k jídlu? Můžu uvařit polívku.“

„Docela jo, ale v každým případě bych si dal to kafe.“

Odešla do kuchyně. Počkal jsem, až uslyším, že pouští vodu; pak jsem sáhl pro lahev pod polštář, odšrouboval uzávěr a napil se.

Na sezeních alkoholiků jsem tohle nikdy nevykládal. Vůbec jsem tam toho nikdy moc nenamluvil. „Vynechával jsem“; tak tomu říkali, když někdo byl na řadě s vyprávěním, ale jenom řekl: „Já dnes vynechávám, díky.“ Zato jsem poslouchal, kroutil hlavou a chechtal

se, když mi byly povědomé některé úplně úděsné příhody. Zpočátku jsem obvykle do skupiny přicházel nalitej. Člověk se totiž před tím zpravidla bojí, a tak potřebuje něco víc než jen sušenky a instantní kafe.

Ovšem o lásce a minulosti jsme mluvili jen velmi zřídkka. Když už jsme spolu mluvili, bylo to spíš o každodenních věcech, o přežití a úplném dně. O penězích. Odkud že se vemou peníze? Už brzy nám měli vypnout telefon a vyhrožovali i s elektřinou a plynem. A co Katy? Potřebuje něco na sebe. Mluvili jsme o jejích známkách. A ten její přítel je snad nějaký motorkář. A Mike. Co bude s Mikem? Co bude s náma se všema? „Ach Bože,“ říkala Cynthia. Jenže Bůh s tím vůbec nijak nesouvisel. Bůh si nad náma myl ruce.

Chtěl jsem, aby Mike šel do armády, k námořnictvu nebo pobřežní policii. Byl hroznej, vysloveně nebezpečnej typ. Dokonce i Ross si myslel, že by ho v armádě srovnali – řekla mi to Cynthia a vůbec se jí nelíbilo, že jí Ross udílí takovéhle rady. Mě to ale potěšilo – byl jsem rád, že se s Rossem v téhle věci shodneme. Ross u mě stoupl v ceně. Jenže to našťvalo Cynthii; mít Mikea doma sice bylo hrozné, ale ona si myslela, že ty jeho násilnické sklony jsou stejně jenom dočasná záležitost. Nechtěla z něj mít vojáka. Ross jí ale řekl, že tam patří, protože ho tam naučí uctivosti a slušnému chování. Řekl jí to poté, co jednou zrána do sebe s Mikem před Rossovým domem strkali a Mike ho povalil na chodník.

Ross měl Cynthii rád, ale zároveň měl taky dvaadvacetiletou přítelkyni Beverly, která s ním byla v jiném stavu; Ross ovšem Cynthii ujišťoval, že miluje ji, a ne Beverly. Už spolu prý ani nespí, oznámil Cynthii, jenže Beverly v sobě nosí jeho dítě a on má rád všechny svoje děti, dokonce i ty nenarozené, a tak ji přece nemůže jen tak nakopat. Když tohle všechno Cynthii vykládal, tak se rozbrečel. Byl opilej. (V těch dobách byl vždycky aspoň někdo opilej.) Dovedu si to živě představit.

Ross promoval na kalifornské technice a hned pak nastoupil u NASA v Mountain View. Dělal tam deset let a pak se to na něj všechno nahrnulo. Už jsem řekl, že jsem se s ním nikdy neviděl, ale

párkrát jsme spolu něco probírali po telefonu. Jednou jsem mu zavola-
lal, když jsem byl nalitej a zrovna jsme s Cynthií řešili něco hodně
tristního. Telefon zvedlo jedno z Rossových dětí, a když si Ross vzal
sluchátko, tak jsem se ho zeptal, jestli – v případě, že bych se třeba
zdejnul (jenže já samozřejmě vycouvat vůbec neměl v úmyslu, jen
jsem ho tak pokoušel) – hodlá živit Cynthii a naše děti. Sdělil mi, že
zrovna krájí pečeni – přesně tak mi to řekl – a právě s dětmi zasedá
k večeři. Nemohl by mi zavolat později? Zavěsil jsem. Zavola-
l asi za
hodinu, ale to já už úplně zapomněl, že jsem mu vůbec volal. Zvedla
to Cynthia a říkala „ano“ a zase „ano“. Hned mi bylo jasné, že to je
Ross a že se ptá, jestli jsem opilej. Popadl jsem sluchátko. „Tak budeš
je teda živit, nebo ne?“ Ross se omlouval za svou roli v tom všem,
ale prej že si nebude moct dovolit je živit. „Takže jsi řekl ‚ne‘, živit je
prostě nebudeš,“ řekl jsem a podíval se na Cynthii, jako by tím už
bylo všechno vyřešené. „Ano, řekl jsem ne,“ potvrdil to Ross. Jenže
Cynthia ani nemrkla. Později mi došlo, že už celou situaci předtím
důkladně probrali, takže ji to nepřekvapilo. Už to věděla.

S Rossem to šlo ke dnu tak někdy kolem pětatřicítky. Dělal jsem
si z něj legraci, jak to jen šlo. Říkal jsem mu „lasička“, protože tak
vypadal na fotce. „Přítel vaší matky má ksicht jak lasička,“ říkal jsem
dětem, když zrovna byly doma a bavily se se mnou. Smáli jsme
se tomu. Taky jsem mu říkal „Šikulka“. Tuhle přezdívku jsem měl
vůbec nejradši. Bůh ti, Rossi, žehnej a opatruj tě. Dnes už proti tobě
nic nemám. Ale v době, kdy jsem mu říkal lasička nebo Šikulka
a vyhrožoval mu, byl Ross pro mý děti, a myslím, že pro Cynthii
taky, něco jako padlej hrdina, protože i díky němu přistáli lidi na
Měsíci. Mokrát jsem musel poslouchat, jak Ross pracoval na letech
na Měsíc a byl výborný kamarád Buzze Aldrina a Neila Armstronga.
Řekl Cynthii – a ta to zase řekla dětem a od těch jsem to věděl
já –, že až kosmonauti přijedou do města, tak ji s nima seznámí.
Jenže oni nikdy nepřijeli, a pokud ano, tak prostě Rossovi zapomněli
zavolat. Hned po těch letech na Měsíc se kolo štěstí začalo točit na
druhou stranu a Ross začal chlastat víc. Občas nedorazil do práce.
Někdy v té době začaly i problémy s jeho první ženou. Ke konci

už si pití nosil do práce v termosce. U něj v práci bylo všechno moderní, já tam byl – pěkná kantýna, jídelny pro šéfy a podobný lidi, mašina na kafe v každé kanceláři. Jenže Ross si stejně do práce nosil svou vlastní termosku a po čase to lidem došlo a začali si o tom povídat. Vyhodili ho, nebo odešel sám – když jsem se ptal, tak se mi nikdy od nikoho nedostalo jasné odpovědi. A pochopitelně chlastal dál. Tak to chodí. Pak začal dávat dohromady různé rozbité přístroje a spravoval televizory a auta. Zajímal se o astrologii, auru, Knihu proměn a podobný krámy. Nepochybuju, že byl dost chytřej, zajímavěj a vtipnej – jako ostatně skoro všichni naši bývalí kamarádi. Řekl jsem Cynthii, že by s ním určitě nic neměla (jaksi jsem se tenkrát na ten jejich vztah ještě nepřinutil použít slovo „milovat“), pokud by to nebyl v podstatě hodnej člověk. „Jeden z nás,“ pokusil jsem se být velkorysý. Ross nebyl zlý člověk. „Nikdo není vysloveně zlej,“ řekl jsem jednou Cynthii, když jsme pro změnu rozebírali moje zahýbání.

Můj otec zemřel před osmi lety – opilej a ve spánku. Bylo to v pátek v noci a bylo mu čtyřiapadesát. Přišel z pily, kde pracoval, vyndal si na ráno z mrazáku párek, sedl si v kuchyni ke stolu a otevřel si litrovku Four Roses. V té době míval dost dobrou náladu; zase už pracoval – po třech nebo čtyřech letech, kdy měl otravu krve a taky něco, kvůli čemu ho léčili šoky. (Já měl v té době rodinu a bydlel jsem v jiném městě. Měl jsem děti, práci a spoustu svých starostí, takže jsem jeho problémy moc pečlivě nesledoval.) Ten večer se táta se svou lahví, miskou s ledem a skleničkou přesunul do obýváku; pil a díval se na televizi, dokud se matka nevrátila z bistra, kde pracovala.

Krátce spolu pohovořili u té whisky, normálka. Máma moc nepila. Když už jsem byl dospělý, tak jsem ji viděl pít akorát na Den díkůvzdání, o Vánocích a na Silvestra – vaječný koňak nebo punč, a ještě jen tak trochu. S pitím to máma přehnalala jedinkrát před mnoha lety (vyprávěl mi to táta a hrozně se při tom smál) – jeli do jednoho malého podniku za Eureka a máma si dala několik panáků whisky s citronem. Zrovna když nasedli do auta, že pojedou domů,

tak se mámě udělalo špatně a musela otevřít dveře. Vypadly jí umělé zuby, načež auto trochu popojelo a ty zuby jí přejelo. Od té doby se máma napila jedině o svátcích, a ani tehdy to nepřeháněla.

Táta ten pátek pil dál a mámy, která seděla v kuchyni, kouřila a snažila se napsat dopis své sestře do Little Rock, si nevšimal. Nakonec se zvedl a šel si lehnout. Máma šla spát chvíli nato, když už bylo jisté, že táta usnul. Později mi vykládala, že si ničeho zvláštního nevšimla – snad jen že chrápal ještě hlasitěji než jindy a za žádnou cenu ho nepřiměla, aby se otočil na bok. Ale nakonec máma usnula. Probudila se, když tátovi povolil močový měchýř a svěrač v konečnicku. Zrovna vycházelo slunce. Ptáci zpívali. Táta pořád ještě ležel na zádech, oči měl zavřené a pusou otevřenou. Máma se na něj podívala a vykřikla jeho jméno.

Pořád ještě jsem jezdil kolem. Byla už tma. Jel jsem kolem našeho domu – všude se svítilo, ale auto Cynthie před domem nestálo. Zajel jsem do hospody, kde jsem se občas stavoval na drink, a zavolal jsem domů. Zvedla to Katy – máma není doma a kde že jsem prý já? Potřebovala pět dolarů. Něco jsem na ni zařval a zavěsil jsem. Pak jsem na účet volaného zavolal ženě, která bydlela šest set mil daleko; neviděl jsem ji už několik měsíců. Moc milá ženská – když jsem se s ní viděl naposledy, řekla mi, že se za mě bude modlit.

Se zaplacením hovoru souhlasila. Zeptala se mě, kde jsem. Zeptala se mě, jak se mám. „Jsi v pořádku?“ zeptala se.

Chvíli jsme mluvili. Zeptal jsem se na jejího manžela. Býval to můj kamarád, jenže teď s ní a jejich dětmi nežil.

„Ještě pořád je v Richlandu,“ sdělila mi. „Jak se nám tohle všechno vlastně stalo?“ chtěla vědět. „Na začátku jsme přece byli normální slušní lidi.“ Ještě jsme chvíli mluvili; pak mi řekla, že mě má ještě pořád ráda a bude se za mě modlit dál.

„Modli se za mě,“ řekl jsem já. „Ano.“ Pak jsme se rozloučili a já zavěsil.

Později jsem zase zavolal domů, ale tentokrát to nikdo nezvedal. Vytočil jsem číslo matky. Ta to zvedla hned po prvním zazvonění – měla ostražitý hlas, jako by čekala nějakou špatnou zprávu.

„To jsem já,“ řekl jsem. „Promiň, že otravuju.“

„Ale vůbec ne, já nespala,“ řekla máma. „Kde jseš? Stalo se něco? Já myslela, že se tu dneska staviš. Už jsem tě sháněla. Voláš z domova?“

„Nejsem doma,“ řekl jsem. „Nevím, kde všichni jsou. Zrovna jsem tam volal.“

„Byl tady Ken,“ mluvila máma dál. „Kripl jeden starej. Odpoledne si to sem přihasil. Neviděla jsem ho měsíc a ten blbec se tady zničehonic objeví. Vůbec ho nemám ráda. On chce pořád mluvit jenom o sobě a vytahovat se – jak žil na Guamu a měl tři milenky najednou a jak cestoval po světě. Je to starej vejtaha, nic víc. Seznámila jsem se s ním na tý tancovačce, co jsem ti o ní povídala, ale je mi protivnej.“

„Můžu k tobě zajet?“ zeptal jsem se.

„No samozřejmě, drahoušku... Udělám něco k jídlu. Mám taky hlad. Od odpoledne jsem nic nejedla. Ken odpoledne donesl něco od plukovníka Sanderse. Přijed' a já udělám míchaný vejíčka. Nemám pro tebe zajet? Jsi v pořádku?“

Přijel jsem tam. Ve dveřích mi dala pusu. Nastavil jsem jí tvář. Nechtěl jsem, aby cítila vodku. Televize byla puštěná.

„Umej si ruce,“ řekla a prohlížela si mě. „Už je to hotový.“

Později mi ustlala na pohovce. Šel jsem do koupelny. Nechávala tam pyžamo po tátovi. Vyndal jsem je ze šuplíku, podíval se na ně a začal se svlékat. Když jsem vylezl z koupelny, máma byla v kuchyni. Natřepal jsem si polštář a lehl si. Máma něco dodělala, zhasla v kuchyni a sedla si ke mně na konec pohovky.

„Moc nerada ti to říkám zrovna já, drahoušku. Bolí mě to, ale už to vědí i děti a ty to řekly mně. Mluvily jsme o tom. Cynthia má přítele.“

„To nic. Já o tom vím,“ řekl jsem já a díval se na televizi. „Jmenuje se Ross a chlastá. Je stejnej jako já.“

„Budeš se muset, drahoušku, nějak zařídit.“

„Já o tom vím,“ řekl jsem a dál civěl na televizi.

Máma se ke mně naklonila a objala mě. Chvilí mě držela. Pak mě pustila a oťrela si oči. „Ráno tě vzbudím.“

„Já zejtra nic nemusím. Ještě si pospím, až odejdeš.“ Ale uvažoval jsem takhle: až vstaneš, zajdeš si do koupelny a oblečeš se, já si

vlezu do tvý postele a ještě si zdřímnu; z kuchyně se budou ozývat rozhlasové zprávy a předpověď počasí.

„Já o tebe mám takovou starost.“

„To nic,“ vrtěl jsem hlavou.

„Teď si odpočiň. Potřebuješ se vyspat.“

„Budu spát. Jsem strašně ospalej.“

„Nech si tu televizi puštěnou, jak dlouho budeš chtít.“

Přikývl jsem.

Máma se naklonila a dala mi pusku. Zdálo se mi, že má okoralé a opuchlé rty. Přikryla mě dekou a odešla do ložnice. Dveře nechala otevřené a já už za chvíli zaslechl chrápání.

Ležel jsem a díval se na televizi. Na obrazovce se míhaly obrázky – muži v uniformách, kteří spolu tlumeně rozmlouvali. Objevily se tanky a pak člověk s plamenometem. Nic jsem neslyšel, ale nechtělo se mi vstávat. Díval jsem se, dokud se mi nezačaly oči zavírat. S trhnutím jsem se probudil a pyžamo jsem měl propocené. Místnost zaplavovalo sněhobílé světlo. Něco se na mě s hukotem hrnulo. Celý pokoj se otrásal hlukem. Ležel jsem a ani se nepohnul.

ALTÁNEK

Dopoledne mi na břicho leje whisky Teacher's a pak ji olizuje. Stejný den dopoledne chce vyskočit z okna. Už to takhle nevydržím a taky jí to říkám. Povídám: „Holly, takhle to dál nejde. Je to šílený. Někdy to musí přestat.“

Sedíme na pohovce v jednom z horních apartmá. Mohli jsme si vybrat, z kolika volných pokojů jsme chtěli. Jenže my potřebovali apartmá, místo, kde se dá trochu pohybovat a promluvit si. A tak jsme to dopoledne zamkli motelovou recepci a odebrali se nahoru do apartmá.

Povídá: „Duane, mě to snad zničí.“

Pijeme Teacher's s ledem a vodou. Přes poledne jsme si trochu zdřímli. Pak jsem zjistil, že Holly není v posteli a vyhrožuje, že vyleze oknem jen ve spodním prádle. Musel jsem ji chytit. Byli jsme jenom v prvním patře. Ale stejně.

„Už toho mám dost,“ říká. „Já už to nevydržím.“ Přikládá si hřbet ruky na tvář a zavírá oči. Klátí hlavou zepředu dozadu a divně si mumlá. Když ji takhle vidím, může mi to srdce utrhnout.

„Nevydržíš co?“ ptám se, i když to samozřejmě vím. „Holly?“

„Snad ti to nemusím slovo od slova opakovat,“ povídá. „Už to nezvládám. Už nemám žádnou hrdost. Vždyť já bejvala docela hrdá ženská.“

Holly je hezká žena těsně po třicítce. Je vysoká a má dlouhé černé vlasy a zelené oči, jediná holka se zelenýma očima, kterou jsem kdy znal. Kdysi jsem toho o těch jejích zelených očích dost napovídal a ona mi řekla, že díky těm očím cítila jakousi předurčenost k něčemu velkému. Jako kdybych to nevěděl sám. Skoro ze všeho je mi úplně příšerně.

Slyším, jak dole v recepci už zase vyzvání telefon. Slyšel jsem ho, i když jsem spal. Za celý den zazvonil mockrát. Slyšel jsem

ho, dokonce i ve spánku. Otevřel jsem oči a díval se do stropu, poslouchal, jak vyzvání, a přemýšlel, co se to s námi děje.

„Mám srdce na kusy,“ povídá. „Je z něj kus kamene. Už za sebe neručím. To je to nejhorší – že už za sebe neručím. Ani se mi ráno nechce vstát. K tomuhle rozhodnutí vedla, Duane, dlouhá cesta, ale prostě musíme od sebe. Je po všem, Duane. Měli bysme si to přiznat.“

„No tak, Holly,“ říkám. Chci ji vzít za ruku, ale ucukne.

Když jsme tenkrát přijeli a začali tady v motelu správcovat, mysleli jsme si, že už jsme z nejhoršího venku. Bydlení zadarmo a elektřina a to ostatní taky plus tři stovky měsíčně. Nemělo to chybu. Holly se starala o účty, čísla jí šla dobře, a taky většinou pronajímala pokoje. Měla ráda lidi a lidi měli rádi ji. Já se staral o všechno kolem – sekal jsem trávu a vytrhával plevel, čistil bazén, dělal drobné opravy. První rok bylo všechno fajn. Přivydělával jsem si po nocích a naše situace se lepšila. Měli jsme spoustu plánů. A pak jednou ráno, já nevím... Právě jsem přidělal dlaždici v koupelně jednoho pokoje, když dovnitř přišla uklízet tahle rozkošná mexická pokojská. To Holly ji najala. Nemůžu říct, že bych si té dívenky pořádně všiml už někdy dřív, i když občas jsme spolu pár slov prohodili. Oslovovala mě pane. Nějak se to stalo, že jsme se dali do řeči. Hloupá nebyla, spíš roztomilá a něco z ní vyzařovalo. Ráda se smála a vždycky pozorně poslouchala, když někdo něco říkal, a když mluvila sama, dívala se vám do očí. A tak jsem od toho dopoledne zbystřil pozornost – jestli ji někde neuvidím. Byla to kouzelná dívenka s krásnými bílými zoubky. Vždycky jsem se jí díval na pusku, když se smála. Začali jsme si tykat. Jednou ráno jsem vyměňoval těsnění u kohoutku v koupelně. Nevěděla, že tam jsem. Vešla a pustila televizi, jak to pokojské při uklízení s oblibou dělají. Nechal jsem práce a vylezl z koupelny. Byla překvapená, že mě vidí. Usmála se a oslovila mě. Podívali jsme se na sebe. Objal jsem ji. Pak jsme klesli na postel.

„Ale Holly, vždyť hrdost máš pořád,“ povídám. „Ještě jseš jednička. No tak, Holly.“

Vrtí hlavou. „Něco ve mně umřelo,“ povídá. „Trvalo to dlouho, ale už to dodejchalo. Něco jsi zabil, jako bys do toho zařal sekuru.“

Najednou všude samá špína.“ Dopije svou sklenku. Pak se rozpláče. Snažím se ji obejmout, ale Holly vstává a jde do koupelny.

Dolívám pití a koukám z okna. Před recepcí parkují dvě auta se značkami jiného státu. Dva řidiči stojí u dveří a mluví spolu. Jeden tomu druhému právě něco řekl, rozhlíží se po bungalovech a mne si bradu. Taky je tam jedna žena – přikládá obličej na sklo, rukou si stíní, aby lépe viděla, a nakukuje dovnitř. Zkouší otevřít dveře. V recepci zvoní telefon.

„Ještě před chvilkou, když jsme to dělali, jsi při tom myslel na ni,“ povídá Holly, která už se vrátila z koupelny. „Duane, mě to úplně bolí.“ Bere si ode mě sklenku.

„Holly,“ vypravím ze sebe.

„Je to tak, Duane.“ Chodí po pokoji v kalhotkách a podprsence a v ruce drží sklenku. „Porušil jsi posvátnej manželskej slib. Zabil jsi důvěru. Možná ti to připadá staromódní. Je mi to fuk. Teď si připadám... jak to říct... jako kus bláta... právě tak si připadám. Nevím si s tím rady. Všechno ztratilo smysl. Smyslem mýho života jsi byl přece ty.“

Teď už ji za ruku vzít můžu. Klesnu na koberci na kolena a přikládám si její prsty na spánky. Miluju ji, proboha, vždyť já ji miluju. Jenže v tu samou chvíli myslím taky na Juanitu – jak mě tenkrát prsty hladila na krku. Je to příšerný. Nevím, co bude dál.

Povídám: „Holly, miláčku, já tě mám rád.“ Jenže netuším, co ještě říct nebo co jí za daných okolností vůbec můžu nabídnout. Přejíždí mi prsty po čele, jako kdyby byla slepá a měla popsat, jak vypadám.

Na parkovišti někdo zběsile troubí, na chvíli přestává, a troubí znovu. Holly odtahuje ruku, utírá si oči a říká: „Nalej mi ještě. Tady v tom je moc vody. Ať se s tím svým pitomým klaksonem třeba utrouběj. Mně je to fuk. Asi se odstěhuju do Nevady.“

„Nemluv nesmysly,“ já na to.

„Já nemluvím nesmysly,“ povídá. „Jen jsem řekla, že se nejspíš odstěhuju do Nevady. Na tom není nic nesmyslnýho. Třeba mě tam někdo bude mít rád. Ty si tu klidně zůstaň s tou svou mexickou uklízečkou. Já asi pojedu do Nevady. Buďto tam, nebo se zabiju.“